

Randers den 21. august 2025

Kære byrådsmedlem

Sommeren er overstået, og snart når vi frem til en af de mest spændende perioder i et hvert år i byrådet – budgetforhandlingerne. I år er det ekstra spændende for efter budgetforhandlingerne er der ikke langt til valget og til at det nye byråd træder til.

I Randers Lærereforening ser vi med spænding frem til perioden. Hvad siger den økonomiske ramme for kommunen? Hvor meget skal der spares (igen)? Eller er der råd til at sætte nye tiltag i værk eller forbedre de eksisterende, lave investeringer, der forbedrer skolen for elever og lærere?

Tilsvarende ser vi frem til valgkampen og det efterfølgende valg, for hvad vil partierne – hvad vil kandidaterne?

I lighed med tidligere er du som kandidat velkommen til at kontakte os med spørgsmål om vores områder i kommunen, fx vejledning (UU), specialundervisning af voksne, PPR og hele skoleområdet.

Ikke overraskende har vi en række områder, som vi mener, er vigtige for skoleområdet fremadrettet. Dem kan du læse mere om lidt senere. Tilsvarende har vi medtaget kommentarer omkring Hjernecentret og UU Randers.

En anden opgave, som skal adresseres, er det løbende arbejde med "Frihed og Fordybelse". Hvordan sikrer vi, at fleksibiliteten slår rod i hele styringskæden fra "borgen" til rådhuset, gennem forvaltningen og ud på skolerne for at ende i klasselokalerne? Det handler ikke kun om at lempe reglerne, for frihed og fleksibilitet kræver også de nødvendige rammer.

Skolen er et område, som mange har en mening om. Et par garanteret rigtige og samtidigt modstridende påstande.

- Vi laver god folkeskole i Randers Kommune. Eleverne trives og får gode resultater. Der er plads til fællesskab, fordybelse i de faglige områder og de kommer godt videre i livet.
- Der er problemer i skolen. Vi er udfordret af inklusion, konfliktniveauet er højt, eleverne har faglige og/eller sociale problemer og lærerne er pressede på arbejdsmiljøet. Samtidig ser vi en stor gruppe unge, der ikke umiddelbart kommer videre i uddannelsessystemet eller ind på arbejdsmarkedet

Som du vil opdage, når du læser siderne igennem, har vi denne gang valgt at lave et lidt anderledes materiale. Bl.a. finder du stort set ingen tal og så har vi både forsøgt at lave et mere beskrivende notat, hvor vi beskriver en række af de områder, som vi mener, at det kan være relevant at have fokus på.

Det, at vi desuden synes, at man skal tilføre penge til skoleområdet med det formål at nedbringe undervisningsprocenten for at øge ressourcerne til fx samarbejde såvel internt som eksternt, reducerer i



undervisningstiden for den enkelte lærer (øget tid til forberedelse og efterbehandling, kompetenceudvikling m.m.), kommer nok ikke som den store overraskelse.

På vegne af Randers Lærereforening

Venlig hilsen

Leif Plauborg
Formand
Randers Lærereforening



Indholdsfortegnelse

Resume.....	4
Hovedpointer	4
De små skoler og tildelingsmodellen	6
Kompetenceudvikling.....	6
Inklusion	6
Børnehaveklasserne	7
Effektivisering	7
Tidligere vedtagne besparelser	8
Mere ledelse på skolerne og flere konsulenter m.m. på forvaltningsniveau?.....	8
Skal jeg kort opsummere?.....	8
Vedligeholdelse af bygninger og nybyggeri.....	9
Hjernecentret på Bakkevej.....	9
UU Randers	9



Resume

Dette notat peger på en række aktuelle udfordringer og indsatsområder i Randers Kommunes skolevæsen og tilknyttede områder.

Der rejses kritik af tildelingsmodellen, som i sin nuværende form økonomisk forfordeler de små skoler og dermed udfordrer deres bæredygtighed. Notatet fremhæver behovet for øget fokus på kompetenceudvikling, hvor overenskomstmidler ikke i tilstrækkelig grad udnyttes, samt inklusion, hvor co-teaching og to-lærerordninger vurderes afgørende for at løfte opgaven. For børnehaveklasserne understreges vigtigheden af tidlig indsats, da eleverne generelt er mindre skoleparate, og ressourcerne til særlig støtte mangler.

Der peges på uhensigtsmæssige administrative arbejdsgange, der bør effektiviseres for at frigøre tid til kerneopgaven, samt på kommende udfordringer i forbindelse med fagfornyelsen og teknologiforståelse. Øgede udgifter til ledelse og forvaltning risikerer at ske på bekostning af midler til undervisning.

Notatet opsummerer, at en styrkelse af folkeskolen kræver investeringer i flere lærere og børnehaveklasseledere, specialpædagogiske kompetencer ind i klasselokalet, bedre tid til relationsarbejde og undervisning, samt en stærk økonomi på både almen- og specialområdet. Dertil kommer et stort vedligeholdelsesefterslæb på skolebygninger.

Endelig adresseres konkrete forslag om sammenlægning af Hjernecentret med Huset Tværs samt flytning af UU Randers til Social og Arbejdsmarked. Her understreges vigtigheden af at bevare de højt specialiserede indsatser og sikre, at ungeindsatsen fortsat forbliver tæt på folkeskolen og ikke svækkes af organisatoriske ændringer eller besparelser.

Hovedpointer

- Tildelingsmodellen: Forfordeler små skoler økonomisk og gør deres drift vanskeligere.
- Kompetenceudvikling: Overenskomstmidler udnyttes ikke optimalt; risiko for at lærere ikke får adgang til aftalte muligheder.
- Inklusion: Behov for flere to-lærerordninger og co-teaching med specialpædagogiske kompetencer ind i klasselokalet.
- Børnehaveklasser: Elever er mindre skoleparate; ressourcer til tidlig støtte mangler.
- Effektivisering: Unødvendige administrative opgaver stjæler tid fra undervisningen – behov for bedre systemer.
- Kommende opgaver: Fagfornyelsen og teknologiforståelse kræver omfattende kompetenceudvikling.
- Ledelse og forvaltning: Flere afdelingsledere og konsulenter øger udgifterne og reducerer midlerne til undervisning. Har klager og dokumentation afløst tillid og dialog?
- anbefalinger: Flere lærere og børnehaveklasseledere, bedre tid til relationsarbejde, styrket specialpædagogik og en robust økonomi i både almen- og specialområdet.
- Bygninger: Stort vedligeholdelsesefterslæb samt behov for at sørge for skoler i nærområderne i forhold til nye bosætningsmønstre.



- Hjernecentret: Sammenlægning med Huset Tværs risikerer at forringe et velfungerende og specialiseret tilbud.
- UU Randers: Flytning til Social og Arbejdsmarked kan svække den forebyggende indsats tæt på folkeskolen og true ungeindsatsen pga. besparelser.



De små skoler og tildelingsmodellen

Tildelingsmodellen – den er lavet til en tidligere udgave af skolen (den forrige reform), hvor der var understøttende undervisning. Den understøttende undervisning er fjernet, og timerne er brugt til betaling af andre emner, fx den såkaldte timebank og klassens tid. I Randers Kommunes tilfælde er konsekvensen, at man fjerner penge fra de mindste skoler og skoler med lave klassekvotienter, og tilføje penge til skoler med store klassekvotienter (pengene er lagt over i elevtildelingen).

Eksempelvis får Asferg Skole ca. 360.000, - mindre til samme antal klasser og så ca. 175.000, - mere i elevtildeling. Altså skal man lave næsten den samme skole for ca. 185.000, - mindre, uden at der er indregnet besparelser.

Det er nødvendigt, at man ser på tildelingsmodellen og den utilsigtede forfordeling (den oprindelige betydning), den nu giver de små skoler rent økonomisk.

I forbindelse med skolestrukturen for mange år siden lovede man, at de små skoler skulle være bæredygtige rent økonomisk.

Kompetenceudvikling

Danmarks Lærereforening er indtrådt i den kommunale kompetencefond, og det giver mulighed for, at lærere og børnehaveklasseledere kan søge uddannelse, hvor skolen kun skal betale 20% af udgiften (inklusive udgifter til transport, vikardækning m.m.). Der er afsat overenskomstmidler svarende til, at ca. ¼ af lærerne skulle kunne komme på uddannelse hvert år.

Men der er et par udfordringer. Har skolerne råd til at bruge tilbuddet, og hvad betyder det for arbejdsbelastningen blandt lærerne? Særligt når vi ved, at det i tildelingen er forudsætningen, at lærerne i gennemsnit har undervisning svarende til mere end 25 lektioner om ugen.

En lille opmærksomhed i dette punkt er, at leverer Randers Kommune ikke på dette område, så efterlever man i praksis ikke overenskomsten. Lærerne får nemlig derved ikke del i overenskomstaftalte lønmidler.

Kompetenceudvikling af den enkelte er desuden en af vejene til at skabe den attraktive arbejdsplads.

Derfor er det vigtigt, at man også har øje for fælles kompetenceudvikling på skolerne. Men der skal være en opmærksomhed på, at den fælles kompetenceudvikling ikke skaber dårligere vilkår for løsning af skolens kerneopgave, fx ved at tiden tages fra forberedelsestiden. Der skal sikres tid til løsning af denne opgave, samt alle skolens øvrige opgaver som fx forberedelse, gennemførelse, efterbehandling af undervisning, samarbejde med forældre, PPR, UU m.fl.

Inklusion

Alle ønsker, at flest mulige skal gå i den lokale folkeskole. Opgaven er at sikre rammer, der gør dette muligt. Man har gennem årene afsat midler til to-lærertimer, hvilket skal fortsætte. Vi anbefaler, at man har fokus på at udbygge dette, og laver tiltag, der retter fokus mod co-teaching, hvor to lærere sammen forbereder,

gennemfører og efterbehandler undervisningen. Målet er, at mindst den ene af de to lærere har særlige specialpædagogiske kompetencer i forhold til de særlige behov, der kan være hos eleverne i klassen.

To-lærerordninger giver desuden gevinst på andre områder i forhold til holddeling, mere lærer-elevtid osv. Alt sammen tiltag, der både vil styrke elevernes udbytte af undervisningen og give flere muligheder for at lave fællesskaber i klassen/klasserne.

Tilsvarende er det vigtigt, at når et barn har særlige behov, så iværksættes en hurtig indsats i forhold til udfordringerne. Det skal ikke være økonomien, der spænder ben for hjælpen. Det betyder også, at man skal sikre, at både det specialiserede område såvel som den almene folkeskole sikres en økonomi, der gør, at man kan lave ordentlige tilbud ...

Det er desuden vigtigt, at man sikrer de specialiserede tilbud økonomisk, så de rent faktisk drives som det de er – nemlig folkeskoler.

Skal vi sikre en almen skole, hvor lærerne og eventuelt andet fagprofessionelt personale har de nødvendige kompetencer til at løfte inklusionsopgaven, så kræver det vedvarende investeringer i efteruddannelser for det fagprofessionelle personale og ikke kun i et enkelt år eller to. Der kommer hele tiden nye lærere til.

Børnehaveklasserne

En ny undersøgelse fra Danmarks Lærereforening viser, at over de senere år har børnehaveklasseeleverne fået sværere ved at tage hensyn til hinanden, håndtere konflikter, modtage en fælles besked og vente på tur.

Hele to ud af tre børnehaveklasseledere svarer, at børnene er mindre klar til at starte i børnehaveklasse sammenlignet med for fem år siden. Og så oplever tre ud af fire børnehaveklasseledere, at der ikke følger ressourcer med til de elever, der har brug for særlig støtte.

Det er vigtigt, at vi har fokus på, hvilken skole, vi tilbyder eleverne i børnehaveklassen, og hvilke rammer børnehaveklasselederne arbejder under. Det er desuden nødvendigt, at man sætter tidligt ind med den fornødne støtte, for ellers vil problemerne kun vokse sig større gennem skoleforløbet for såvel eleven, forældrene, klassen og skolen.

Effektivisering

Virkeligheden er, at man på skolerne bruger en del tid på unødvendige administrative opgaver – tid der går fra forberedelse og efterbehandling af undervisningen, samarbejde mellem lærere, skoleudvikling m.m., bl.a. fordi forskellige it-systemer ikke taler sammen. Et eksempel er håndtering af netværksmøder og udfyldelse af papirer til PPR, hvor lærerne sender til forældrene i et format (som forældrene ikke kan skrive i, i de relevante felter), hvorefter de sender tekst tilbage lærerne, der kopierer og indsætter i skemaet, der skal gemmes et sikkert sted. Når skemaet er færdigt, skal det sendes til PPR, men det skal andre gøre, for læreren kan ikke sende det fra "sikre filer" som stedet hedder, hvor det skal være gemt eller i et relevant filformat for PPR. Beskrivelsen var lang, det samme er arbejdsprocessen og dermed risikoen for fejl i et særdeles følsomt område.

En effektivisering af ovenstående eller andre tilsvarende arbejdsgange – også på lederopgaven, skal ikke give besparelser, men frigive ressourcer til at lave en bedre løsning af skolens kerneopgave.

Tidligere vedtagne besparelser

I budget 2025 vedtog man at udskyde de tidligere vedtagne rammebesparelser – men de er ikke fjernet. De vil altså skulle gennemføres i de kommende år i en i forvejen presset folkeskole. Vi står foran en lang række opgaver i forhold til implementering af regeringens kvalitetsprogram, som på forskellig vis i de kommende år vil betyde nye opgaver – vel at mærke opgaver, der ikke kommer i stedet for mange af de nuværende.

To hurtige eksempler om indholdet i kvalitetsprogram:

- Fagfornyelsen, hvor alle lærere skal kompetenceudvikles i forhold til de nye måder at se og forstå fagene på. Altså skiftet fra det målstyrede til det formålsstyrede syn på undervisning
- Teknologiforståelse – et indhold, der skal på plads og med lærere, der har fået den nødvendige kompetenceudvikling

Mere ledelse på skolerne og flere konsulenter på forvaltningsniveau?

Vi kan se, at på flere skoler udvides ledelsesgruppen med fx afdelingsledere, og der ansættes konsulenter, jurister m.m. i forvaltningen.

Afdelingsledernes løn betales af den enkelte skole og derved reduceres midlerne til lærere m.fl. Tilsvarende medfører øgede lønudgifter på forvaltningsniveau, at der kommer færre midler ud til aftaleenhederne.

Udfordringen er i virkeligheden i stort omfang, at der er blevet skabt en kultur, hvor klager har afløst dialog. Måske det skyldes, at systemet (skolen og andre kommunale områder) opleves som presset og med manglende tid til at varetage kerneopgaven ordentligt? Tilsvarende har mængder af dokumentation afløst tillid i et stort omfang.

En problemstilling, der også udfordrer arbejdsmiljøet og medfører sygdom (stress m.m.) og derved belaster vikarbudgettet.

Skal jeg kort opsummere?

Vi ved alle, hvad der skal til for at hjælpe børnene bedre på vej fagligt og socialt gennem hele deres skoletid:

- Flere børnehaveklasseledere og lærere.
- Få de rette specialpædagogiske kompetencer helt ind i klasseværelset.
- Styrke klasselærerens rolle for et bedre relationsarbejde og forældresamarbejde.
- Generelt sikre, at børnehaveklasselederne og lærerne har bedre tid og rum til at lave den gode og nærværende undervisning, som de så gerne vil.
- Kompetenceudvikling af lærere m.fl. hvilket bidrager til, at Randers Kommune er attraktiv som arbejdsplads – vi bliver også ramt af lærermangel på et tidspunkt.
- Et almenområde, der har den nødvendige økonomi og hvor man investerer i fremtiden

- Et specialiseret område med en økonomi, der sikrer kvalitet i driften (man har fx råd til at ansætte fagprofessionelt og -relevant personale) og henviser elever rettidigt til de rigtige tilbud eller sikre den fornødne støtte i klassen.

Vedligeholdelse af bygninger og nybyggeri

Skolerne har et gigantisk efterslæb rent vedligeholdelsesmæssigt. Det skal der tages højde for. Samtidig er det vigtigt, at man holder sig for øje, hvor bosætningen er i kommunen og sikrer, at der er skoler i såvel de nuværende som nye nærområder. Skoler, der kan varetage undervisningsopgaverne uden at skolevejen bliver for lang. Dette kan betyde, at der skal bygges en eller flere nye skoler.

Vi ønsker alle, at kommunen skal være attraktiv som bopæl, og et velfungerende lokalt folkeskoletilbud har betydning for nye tilflyttere.

Hjernecentret på Bakkevej

Sammenlægningen af Hjernecentret med Huset Tværs ser på papiret ud til at give en besparelse, men i praksis mener vi, at det vil give en række udfordringer. Hjernecentret leverer i dag en højt specialiseret indsats, der hjælper en række borgere med funktionsnedsættelser. På Bakkevej er der rammer, der sikrer et godt undervisningsmiljø og en beliggenhed, der gør det nemt at komme til. Værkstederne drives af frivillige og fondsmidler. Dette ville kunne falde væk ved en flytning og medføre, at kommunen får et øget behov for visiteret indsats, eller der er risiko for ensomhed m.m. for de nuværende brugere.

Hjernecentret har kompenserende og hensyntagende undervisning, og på den nuværende lokation er der:

- Høj handicaptilgængelighed inkl. handicaptilgængelige toiletter.
- Ro i undervisningsomgivelserne og ikke for mange mennesker.
- Lokaler til stemmetræning, der er afskærmet, når borgerne i deres undervisning skal øge deres stemmeniveau.
- Plads til busser og biler

Derfor kan vi kun opfordre til, at man friholder Hjernecentret for besparelser og flytning og i stedet ser på, hvor man kan styrke tilbuddet – herunder de frivillige indsatser.

UU Randers

Den 27. juni orienterede kommunaldirektøren om sine overvejelser vedr. ændringer af den kommunale organisation. Konkret var der forslag om "at flytte indsatser fra Børn- og Skole (FGU, UU og Uddannelse) til Social og Arbejdsmarked".

Den korte formulering udfoldes ikke yderligere, så det kan være svært at gisne om argumenter og ambitioner bag. I processen omkring Fremtidens Randers har spørgsmålet om de 1000 unge uden uddannelse og job været et af de mest debatterede og med god grund, da vi har stor interesse i at hjælpe flere af vores unge medborgere til at lykkes bedre.

Er flytningen af indsatserne et udtryk for en ambition om en varig og tydelig prioritering af ungeområdet både politisk, ledelsesmæssigt og økonomisk, er det naturligvis meget positivt. I hvidbogen fremgår det



også, at der ses et behov for en mere sammenhængende og koordineret indsats og det ses der også at være behov for, hvis flere udsatte unge skal lykkes.

Omvendt bør der også være en opmærksomhed på, at en evt. kommende organisationsændring ikke svækker det vigtige arbejde, som UU varetager på Folkeskolerne. Sammen med skolerne har UU en central opgave med at identificere og støtte udskolings elever, der har brug for en særlig og individuel indsats. Det er en indsats, der er værdsat af både elever, forældre og skoler. Denne indsats omfatter mellem 35-40% af eleverne i 8-10 klasse. Intentionen med en ungeindsats bør være at hjælpe så tidligt som muligt og skal UU flyttes til voksenområdet, bør det sikres, at denne tidlige og forebyggende indsats ikke svækkes. Jobcentrene står overfor barske besparelser i de kommende år og risikoen kan være, at ungeindsatsen forsvinder i de besparelser og organisationsændringer, der forventeligt vil komme.